

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov JUDr. Juraja Semana, JUDr. Beaty Miničovej, JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Margity Fridovej, v právnej veci žalobcu **J.**, správcu konkurznej podstaty úpadcu **D.**, proti žalovanému **L.**, o zaplatenie 239 760 Sk, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 10 Cb 317/00, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. marca 2006 č. k. 6 Obo 311/05–216, takto

r o z h o d o l :

Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu sa **z r u š u j e** a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky zastavil konanie o dovolaní, ktoré podal žalobca proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2005 č. k. 10 Cb 317/00–199. Uvedeným rozsudkom krajský súd zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal zaplatiť 239 760 Sk s príslušenstvom. Odvolací súd zastavil odvolacie konanie s odôvodnením, že žalobca napriek výzve, ktorá mu bola doručená, nezaplatil súdny poplatok za odvolanie. K námietke žalobcu, že poplatok už raz zaplatil za predchádzajúce odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol zrušený a vrátený súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, uviedol, že zásada stanovená v spoločnej poznámke k položkám 1, 6, 7, 9, 14 a 16

sa vzťahuje len na prípady upravené vo vymenovaných položkách. V poznámke nie je vymenovaná aj položka 2 upravujúca platenie súdnych poplatkov v obchodných veciach. Na odvolanie v obchodných veciach sa nevzťahuje, preto súdnemu poplatku podliehajú aj ďalšie odvolania. Preto bolo treba odvolacie konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej len poplatkový zákon) zastaviť.

Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. marca 2006.

Proti uzneseniu podal dovolanie žalobca. Žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že predmetná vec nie je vecou obchodnou, ale vecou občiansko-právnou, preto sa na ňu vzťahuje položka č. 1 sadzobníka. V danom prípade návrh odôvodnil ustanovením § 813 Občianskeho zákonníka s tým, že na plnenie, ktoré za odporcu poskytol, sa vzťahovalo ustanovenie § 788 Obč. zák. V komentári k § 788 Obč. zák. sa uvádza, že nová úprava poistenia obsiahnutá v Občianskom zákonníku sa vzťahuje aj na podnikateľov, na ktorých sa v inej oblasti, než v poistení, vzťahuje Obchodný zákonník. Je tomu tak preto, že ak v zmysle § 1, ods. 2 druhá veta Obch. zák. niektoré otázky nemožno riešiť podľa Obch. zák., riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Za najdôležitejšie v tejto veci však považuje výklad k ustanoveniu k § 813, ods. 1 Obč. zák., ku ktorému sa v komentári výslovne uvádza, že ak poisťiteľ uplatnil nárok na náhradu škody, ktorý na neho prešiel z poisteného, ide o občianskoprávny vzťah bez prihliadnutia na to, či ho uplatnil proti fyzickej alebo právnickej osobe. Toto posúdenie je dôležité i z dôvodov premlčania predmetného práva, pri ktorom takisto neprichádza do úvahy použitie Obchodného zákonníka, ale je potrebné použiť ustanovenie Občianskeho zákonníka. Okrem toho mu bola odňatá možnosť, aby v odvolacej lehote mohol poplatok zaplatiť, pretože proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je odvolanie prípustné. Tým, že sa proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o zastavení odvolacieho konania nemohol odvolať, došlo k porušeniu zásady dvojinštančnosti konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či opravný prostriedok smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa § 239 O.s.p. platí, že ak bolo napadnuté rozhodnutie vydané v tejto procesnej forme, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods.1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie o zastavení odvolacieho konania, ktoré žalobca napadá dovolaním, nie je v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. uvedené. Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je však prípustné dovolanie z dôvodov vymenovaných v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Okrem iných, prípustnosť dovolania zakladá aj postup súdu, ktorým bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/). Odňatím možnosti konať sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež vtedy, ak odvolací súd zastaví odvolacie konanie podľa § 10 ods. 1 poplatkového zákona, hoci podmienky pre tento postup neboli splnené. Dovolateľ v postupe odvolacieho súdu vidí vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný ako dopravca prepravoval pre spoločnosť B., zásielku do B. a H. Pri preprave došlo k dopravnej nehode, poškodeniu zásielky a ku vzniku škody. Žalobca (pôvodne terajší úpadca) na základe poistnej zmluvy poskytol poškodenému poistné plnenie vo výške 239 760 Sk. Podľa žalobcu žalovaný zodpovedá za škodu, ktorá vznikla pri preprave podľa Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR), zverejneného pod č. 11/1975 Zb. Žalobca proti žalovanému uplatňuje podľa § 813 ods. 1 Obč. zák. náhradu plnenia, ktoré poškodenému poskytol.

Zákon o súdnych poplatkoch používa pojem obchodná vec bez toho, aby bližšie vysvetlil, aké veci sa pre účely súdneho konania považujú za obchodné. Nevysvetľuje ho ani Občianky súdny poriadok. Dáva len čiastočnú odpoveď, keď v § 7 ods. 1, upravujúcom právomoc súdov v občianskom súdnom konaní, uvádza aj spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z obchodných vzťahov. Vychádzajúc z uvedenej formulácie sú nimi zrejme veci, ktorých úprava je obsiahnutá v Obchodnom zákonníku (ale nielen), okrem iných najmä spory z obchodných záväzkových vzťahov tak, ako sú definované v § 261 a nasl. Obch. zák. Medzi poisťiteľom a škodcom, ktorý zodpovedá poistenému za škodu, nie je žiadny obchodnoprávny zmluvný ani mimozmluvný vzťah, a to ani vtedy, ak je škodcom podnikateľ. Právo poisťiteľa na plnenie podľa § 813 ods. 1 Obč. zák. je právom poisťiteľa z jeho vzťahu voči poistenému na základe poisťnej zmluvy. Povinnosť škodcu voči poisťiteľovi v takom prípade nemá pôvod v podnikateľskej činnosti škodcu. Nie je to obchodný záväzkový vzťah, ale vzťah občianskoprávny.

Z uvedených dôvodov je prejednávanej veci treba aj pre účely poplatkového zákona považovať za vec obchodnú, na ktorú dopadá zásada, že za opakované odvolanie, po predchádzajúcom zrušení a vrátení veci nevzniká poplatková povinnosť odvolateľovi, ktorý už raz poplatok zaplatil, zakotvená v spoločnej poznámke za položkou 16 Sadzobníka súdnych poplatkov. Vzhľadom na názor dovolacieho súdu, že prejednávajúca vec nie je vecou obchodnou, nebolo potrebné zaoberať sa otázkou, či uvedená zásada bola aj pred 1. júnom 2007 uplatniteľná aj pre obchodné veci (novelou uskutočnenou zák. č. 273/2007 Z.z., účinnou od 1. júla 2007 bolo znenie uvedenej poznámky zmenené tak, že sa vzťahuje aj na položku 2, teda obchodné veci).

Súd prvého stupňa pôvodným rozsudkom z 5. marca 2004 č. k. 10 Cb 317/00–148, žalobu zamietol. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie a zaplatil 9488 Sk súdneho poplatku. Odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ten žalobu rozsudkom z 28. júna 2005 č. k. 10 Cb 317/00–199 opäť zamietol. Žalobca za odvolanie proti tomuto rozsudku nebol povinný zaplatiť súdny poplatok, preto pre nezaplatenie poplatku nebolo možné konanie zastaviť. Zastavením odvolacieho konania bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.

So zreteľom na uvedené je zrejmé, že v predmetnom konaní došlo k procesnej vade, zakladajúcej podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustnosť dovolania. Táto vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 30. júna 2008

JUDr. Peter Dukes , v. r.
predseda senátu